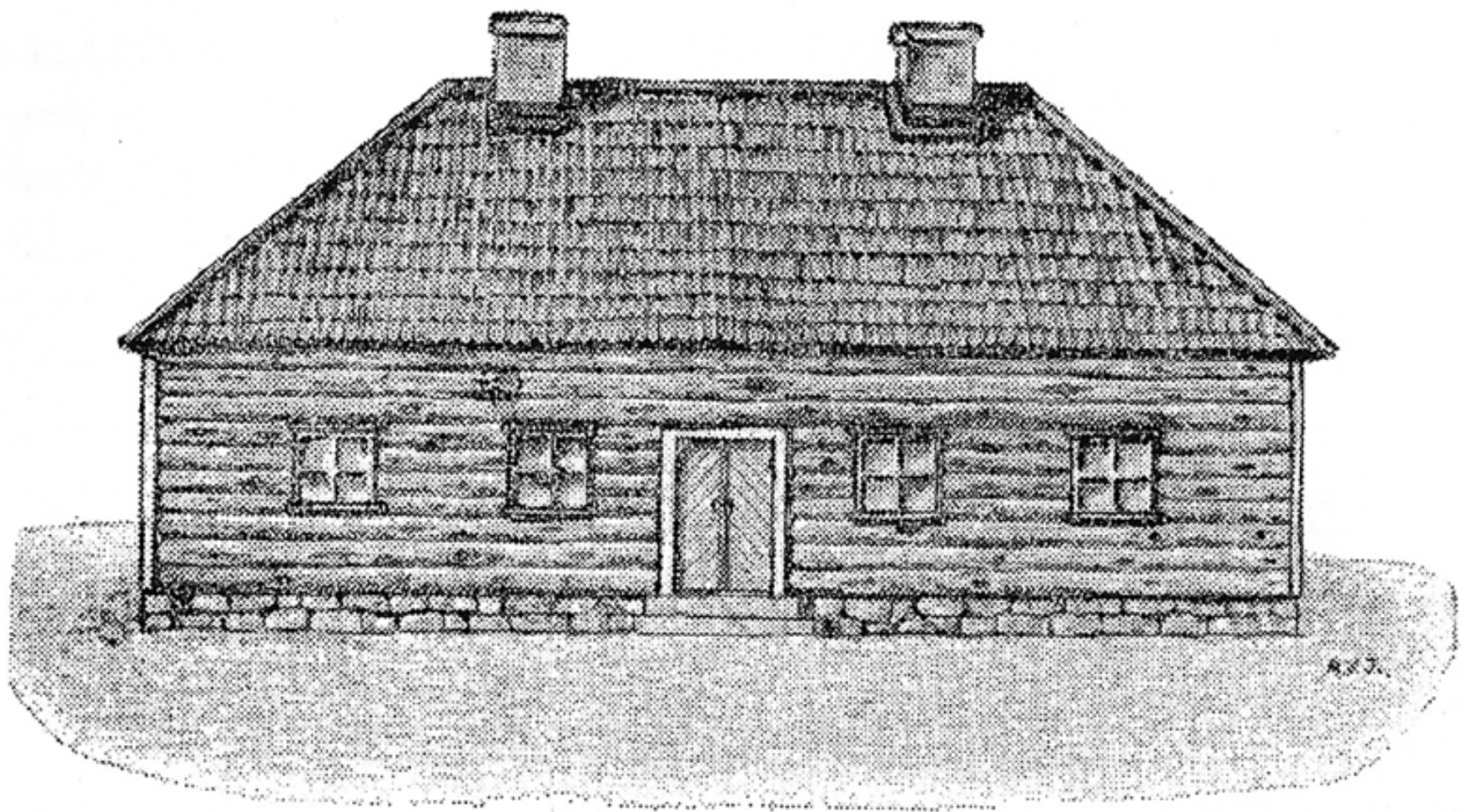

JÄRLA GÅRD VID JÄRLASJÖN

Järsla gård under 1600-talet. Rekonstruerad teckning ur "De Laval" 1948 nr 2.

Från Nacka lokalthistoriska arkiv

Foto Susanne Carlson

Namnet Järsla, Jarlens ö och Jarlens sjö, tyder på medeltid. Jarlen var då kungens närmaste man. Järsla var ingen stor gård, bara ett halvt mantal. Så mycket mer imponerande är förteckningen över antal ägare som förutom Sten Sture d.ä och Gustav Vasa omfattade många stormän inom skilda verksamhetsområden. Teckningen visar gården på 1600-talet.

Fotot från 2016 visar att gården växt och har två flyglar (en skymtar fram till höger i bild). Framför mangårdsbyggnaden står en staty av "Den vackra kulan".

DE LAVAL

Från Nacka lokalhistoriska arkiv

de Laval ångturbin 1900-tal. Järla gård kan ses intill sjön.

Fotot från 2017 visar förvandlingen till bostadsområdet Järla sjö. På andra sidan Järla sjö ligger Hästhagen.

JÄRLA SJÖ

Från Lars Almgrens vykortsamling

Järla läderfabrik i början av 1900-talet. På detaljbilden syns Nacka Stadshus uppe till höger. Framför fabriken har nu bostäder i Järla sjö tagit plats.

Järla sjö från söder. Nacka stadshus i bakgrunden och Forumhuset t.h.

EKTORP

Från Lars Almgrens vykortsamling

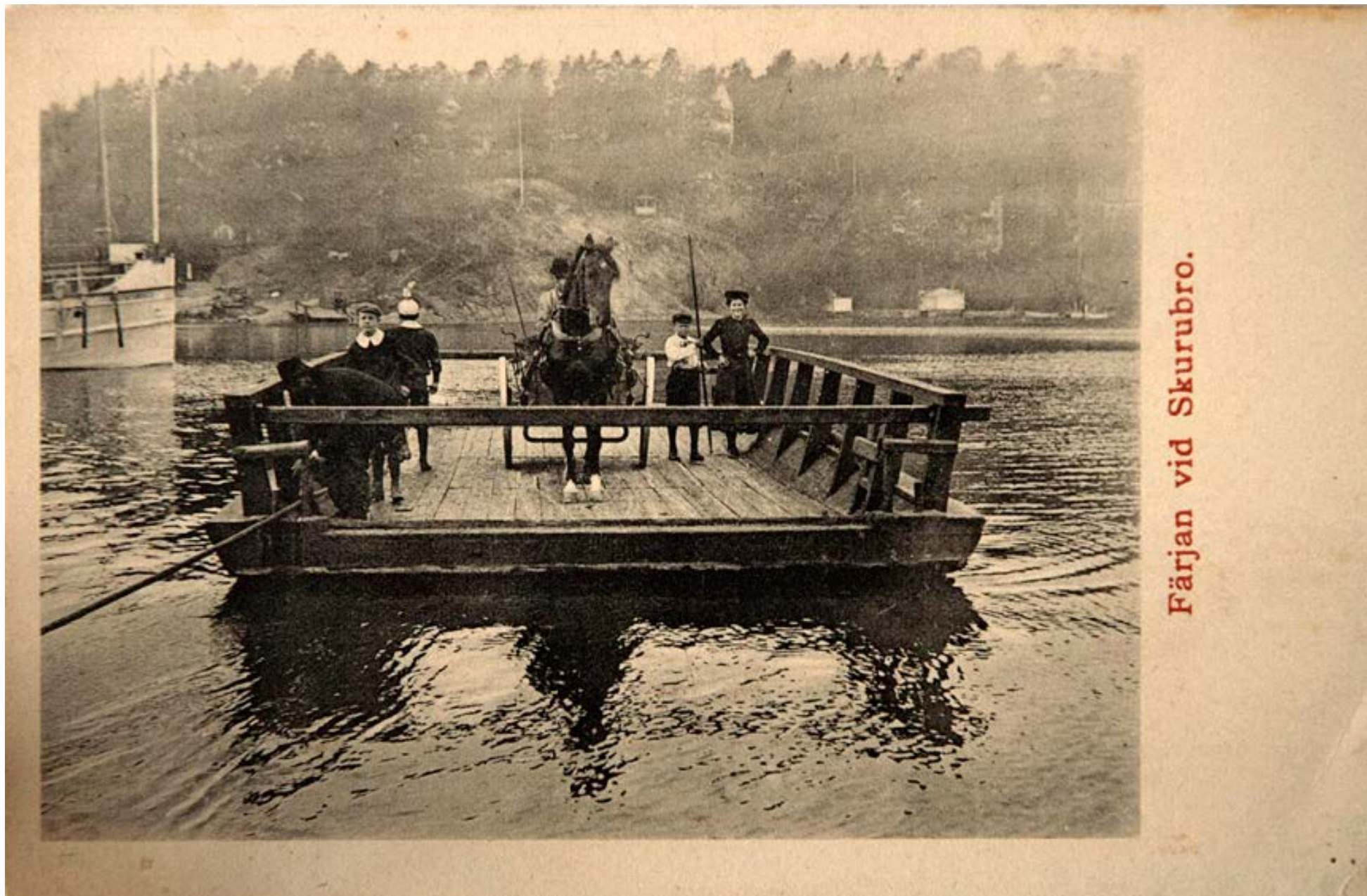
Namnet Ektorp kommer från torpet Lilla Ektorp som avstyckades från Stora Sickla 1871. På området som haft ett flertal trädgårdar står nu Nacka Sjukhus, invigt 1963.

Översiktsbilden visar sjukhuset, Värmdövägen med Ektorpsrondellen och nerfarten till Saltsjö-Duvnäs.

Från Nacka lokalhistoriska arkiv

BROARNA ÖVER SKURUSUNDET

Från Lars Almgrens vykortsamling

Flottbron öppnades för trafik 1832. Tillfartsvägarna till bron förbättrades, även om de alltjämt var i besvärligaste laget. År 1861 sålde Byggnadsbolaget flottbron och lägenheten Klinten till Vermdö skeppslags väghållningsskyldige. Bron var då förfallen och i behov av reparation. Redan efter ett tiotal år måste en ny flottbro byggas. Den nya flottbron var klar 1875.

Tanken på en högbro med fasta stöd och större höjd över vattnet väcktes tidigt. Ett förslag om en valvbro av betong antogs. Brobygget startade 1914 och var enastående i hela världen. Brospannet var det största betongvalv som dittills hade utförts med en spännvidd på 72 m och en höjd på 32 m. Bron öppnades för trafik 1915. Genom den tilltagande biltrafiken blev Skurubron en besvärlig flaskhals, men bågarna tålde inte en breddning i vanlig bemärkelse. En ny fristående enkelriktad bro uppfördes därför intill den gamla bron och den gamla körbanan breddades. Dubbelbron var färdigställd 1957. Snart startar bygget av ytterligare en bro i närheten av Dubbelbron.

Från Lars Almgrens vykortsamling

Färjeförbindelse över Skurusundet fanns med säkerhet sen 1773 men antagligen sedan ännu längre tid tillbaka. Färjeläge på Wärmdövägen var under 1800-talets första hälft Klinten, som lydde under Boo säteri, och på Sicklasidan Skuru Vårdshus.

NACKANÄS VÄRDSHUS

Från Lars Almgrens vykortsamling

Gamla Nacka krog låg på södra sidan om det smala sundet mellan Järla- och Långsjöarna. Från kroggården förmedlades färjetrafik med Sicklaö. Då krogen lades ner på 1850-talet flyttades de gamla husen över sundet och dess timmer ingick i Nackanäs vårdshus. För att göra vårdshuset mer attraktivt för ”bättre folk” och för att stockholmarna inte skulle köra vårdshus förbi, uppfördes en ”Lusthus Salong” invid sjön framför vårdshuset. I bildens nederkant finns vägen som går mot Älta. Vårdshuset brann 1960 och byggdes inte upp igen. I stället uppfördes på platsen några villor som döljer sig i den lummiga grönskan.

NACKA BRUK

Från Nacka lokalhistoriska arkiv

Gustav Vasa lät på 1550-talet anlägga en hammarsmedja och en krutkvarn vid Nacka ströms utlopp vid södra sidan av Järsla sjö. Hammarsmedjan kom i gång 1558 och den blev början till Nacka Bruk. Kvarngården brann ner 1940. Längst t.v. i bild syns gaveln till den kvarvarande byggnaden från 1787, som kan ses i sin helhet på fotot från 2017.

Foto Anders Österlund

KVARNDAMMEN

Från Nacka lokalthistoriska arkiv

Kvarndammen vid Nacka ström i början av 1890-talet. Längst bort i bild syns rättarens hus, bakom det skymtar en lada och överst på åsen står den gamla korskyrkan från 1697.

NACKA GÅRD

Det stora gula huset med snickarglädje vid Nacka ström är nuvarande Nacka gård, som stod färdigt 1874. Huset vilar på källarvalven till den gamla fogdegården från brukets dagar. Huset med tillhörande tomt är i dag i privat ägo.

KYRKOR

Från Nacka lokalhistoriska arkiv

Sedan Nacka bruk startade har det funnits ett par spartanska kyrkorum. Ett av dem från 1640-tal fick lämna plats för ett nytt större kapell som invigdes 1697. Det var en Korskyrka med 40 bänkar. Kapellet förföll och revs 1902, men den gamla begravningsplatsen finns kvar intill Dammtorpssjön vid Ältavägen.

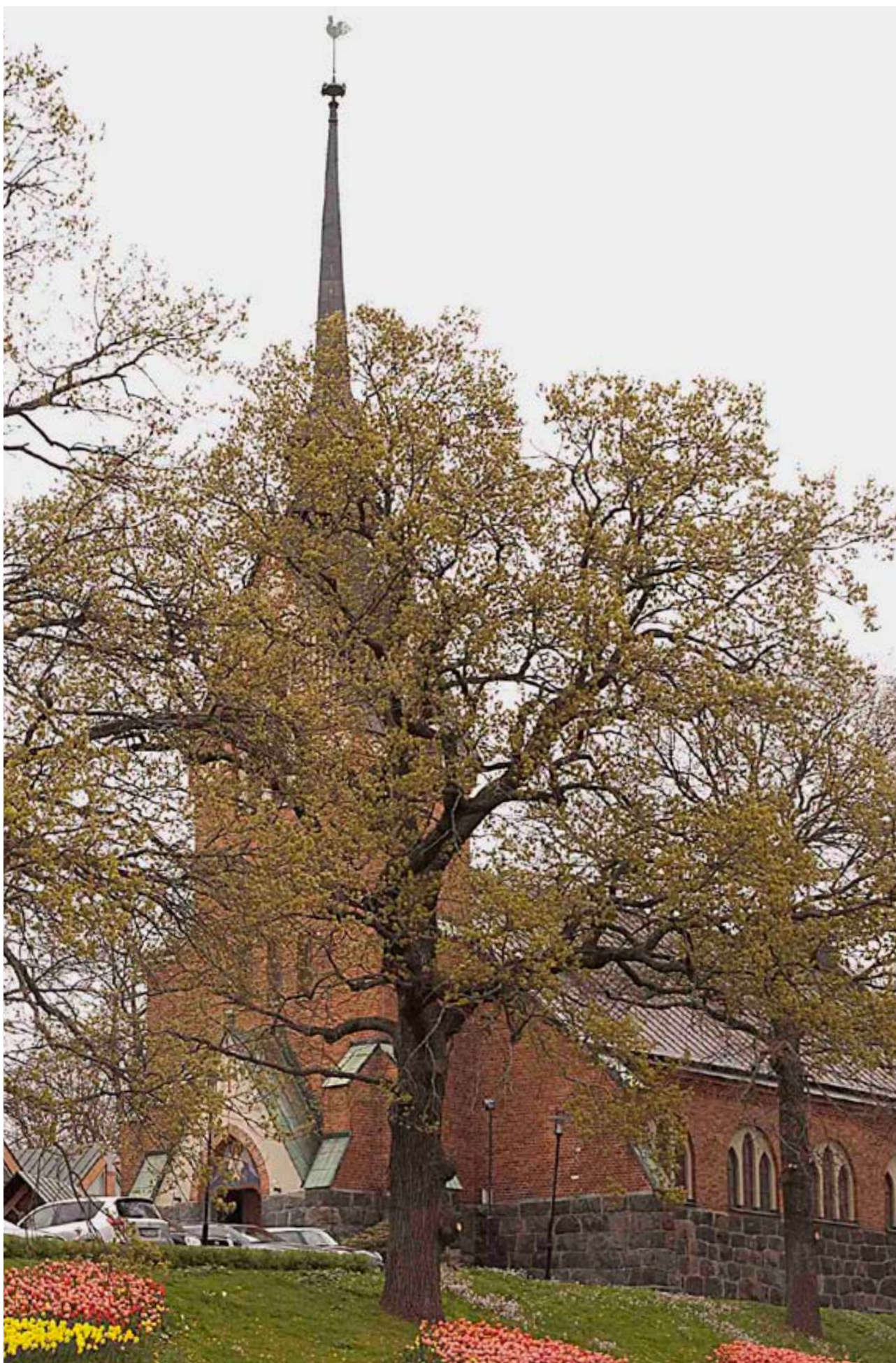

Foto Anders Österlund

Nacka nuvarande kyrka uppfördes 1891 och ligger i Finntorp.

TORPLIV

Från Nacka lokalhistoriska arkiv

Foto Gunnel Sjöstedt Karlsson

Dagsverkstorpet Snörom är känt från 1691. Den äldre bilden med de uppklädda torparna är från 1880-talet. Fotot från 2013 är slående likt men visar betydligt renoverade byggnader. Torpverksamheten upphörde i slutet av 1800-talet och 1943 blev det i lag förbjudet att upplåta bostad mot ersättning i form av dagsverken.

Från Nacka lokalhistoriska arkiv

Snörom var en tid tjänstebostad för en klockare. När han dog fick änkan inte bo kvar utan flyttade till en undantagsstuga på 16 kvm och med enkelt trätak kallad ”klockaränkans stuga”. Till vänster i bilden från 1880 skymtar Källtorp.

ÄLTA GÅRD

Från Nacka lokalthistoriska arkiv

Gården ligger vid Ältasjöns östra sida intill Ältavägen och är känd från 1397. Den har tillhört ömsom Erstavik, Skarpnäck, Nacka och Tyresö. Jordbruk har bedrivits vid Älta gård ända fram till 1930-talet. Patron Franz Witte köpte gården 1890 och bidrog i hög grad till Ältas utveling till ett modernt samhälle.

Foto Susanna Carlson

På den tidigare flygelbyggnadens plats ligger nuvarande Älta gård byggd 1996. Byggnaden används som förskola och ägs av Nacka kommun.